

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 17 czerwca 2010 r.

**Pan
Marek Kmieciak
Dyrektor Wielkopolskiego Zarządu
Dróg Wojewódzkich w Poznaniu**

LPO-4101-03-04/2010
P/10/061

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Wielkopolskim Zarządzie Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, zwanym dalej „WZDW”, kontrolę w zakresie realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego w województwie wielkopolskim w latach 2009-2010 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 8 czerwca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez WZDW zadań związanych z zarządzaniem ruchem na drogach wojewódzkich.

1. W okresie objętym kontrolą, WZDW będąc zarządcą dróg wojewódzkich o łącznej długości 2.673,727 km (z czego 336,874 km to drogi położone w granicach administracyjnych miast) wykonywał również zadania organu zarządzającego ruchem na tych drogach, o którym mowa w *art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym²*, na podstawie Statutu nadanego przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr VIII/74/07 z dnia 23 kwietnia 2007 r. W § 4 Statutu zapisano, że przedmiotem działania WZDW jest m.in. zarządzanie ruchem na drogach w województwie wielkopolskim z wyjątkiem dróg wojewódzkich położonych w granicach miast na prawach powiatu. Ponadto obowiązek realizacji ww. zadań wynikał z Regulaminu organizacyjnego WZDW zatwierdzonego przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego (uchwałą Nr 1740/2005 z dnia 11 lutego 2005 r. z późniejszymi zmianami).

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.

2. W okresie objętym kontrolą do WZDW wpłynęły łącznie 953 wnioski z projektami zmiany organizacji ruchu, w tym 867 w 2009 r. Z ww. liczby zwrócono bez zatwierdzenia trzy projekty, z tego dwa projekty złożone w 2009 r. z powodu niewłaściwej lokalizacji przejść dla pieszych i jeden projekt złożony w I kwartale 2010 r. z powodu braku opinii policji i właściwego rejonu dróg.

Analiza losowo wybranych 128 (13,5%) spośród zatwierdzonych projektów zmian organizacji ruchu wykazała, że były one sprawdzane pod względem formalnym i merytorycznym, zatwierdzone przez zastępcę dyrektora WZDW posługującego się pieczęcią „Z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego”. Wyjaśniając podstawę używania pieczęci o ww. treści, przy zatwierdzaniu projektów organizacji ruchu, zastępca dyrektora wskazał upoważnienie wynikające ze Statutu i Regulaminu organizacyjnego WZDW (akty ustanowione odpowiednio przez Sejmik i przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego). NIK wskazuje na brak pisemnego upoważnienia do zatwierdzania projektów organizacji ruchu na drogach wojewódzkich w imieniu Marszałka Województwa, jako organu zarządzającego ruchem na tych drogach, pochodzącego od tego organu. Zgodnie z dyspozycją *art. 10 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym*, jednoosobowym organem zarządzającym ruchem na drogach wojewódzkich jest marszałek województwa.

Podczas rozpatrywania badanych projektów zmian organizacji ruchu były przestrzegane przez WZDW przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego³ dotyczące terminów załatwiania spraw. Wszystkie analizowane projekty, z wyjątkiem czterech odesłanych do uzupełnienia, zostały przez WZDW zatwierdzone i przekazane wnioskodawcom w terminie do 30 dni od daty ich złożenia. Zastrzeżenia NIK dotyczą 52 (40,6% badanych) projektów zatwierdzonych organizacji ruchu, które nie spełniały wszystkich wymagań § 5 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem*⁴, zwanego dalej „*rozporządzeniem o zarządzaniu ruchem*”. Do 21 (16,4%) skontrolowanych projektów załączone były plany orientacyjne w skali innej niż wymagana ww. *rozporządzeniem*, 9 (7,0%) projektów nie zawierało planów orientacyjnych, a do 36 (28,1%) projektów załączone były takie plany w nieznannej skali. Natomiast 17 projektów zawierało plan sytuacyjny bez jednoznacznego wskazania jego skali lub rodzaju (czy to plan czy szkic). Ponadto jeden przedłożony do zatwierdzenia projekt nie zawierał nazwiska i podpisu projektanta.

Tłumaczenie, że ww. braki w projektach nie stanowiły przeszkody w ich ocenie, gdyż dołączona dokumentacja pozwalała wystarczająco szczegółowo określić miejsce wprowadzania organizacji ruchu, nie mogą usprawiedliwiać stwierdzonej nierzetelności w ocenie zgodności tych projektów z wymogami obowiązujących przepisów.

3. W prowadzonej przez WZDW ewidencji projektów zatwierdzonych organizacji ruchu, w okresie objętym kontrolą NIK, ujętych było łącznie 950 projektów, z tego 865 w 2009 r.

³ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) - dział I rozdział 7.

⁴ Dz. U. Nr 177, poz. 1729

i 85 w I kwartale 2010 r. W ocenie NIK, ewidencja ta była prowadzona z naruszeniem kryterium rzetelności, ponieważ wbrew § 9 ust. 2 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, na 931 projektów (łącznie czasowej i stałej organizacji ruchu) w 532 przypadkach (57,1%), dla których zakończył się termin obowiązywania czasowej organizacji ruchu lub minął termin wprowadzenia stałej organizacji ruchu, nie odnotowano w niej dat rzeczywistych terminów, odpowiednio: obowiązywania (wprowadzenia i usunięcia zmian) czasowej organizacji ruchu oraz wprowadzenia stałej organizacji ruchu, w 149 przypadkach ww. dane zostały odnotowane, a dla pozostałych 250 projektów do końca I kwartału 2010 r. nie upłynął termin obowiązywania czasowej i wprowadzenia stałej organizacji ruchu. Ponadto na 19 projektów (uproszczonej organizacji ruchu oraz organizacji ruchu na czas usuwania awarii) ujętych w ewidencji, w czterech (21%) przypadkach, pomimo upływu terminów obowiązywania zmian w organizacji ruchu, nie odnotowano w niej rzeczywistego terminu ich usunięcia.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia stan organizacji ruchu na 8 odcinkach dróg wojewódzkich o łącznej długości 123,7 km (4,6%), objętych oględzinami. Organizacja ruchu na kontrolowanych odcinkach dróg była zgodna z planami liniowymi dla tych dróg oraz przepisami ustawy *Prawo o ruchu drogowym* i rozporządzenia *Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach*⁵.

NIK wskazuje jednak na stwierdzone uchybienia polegające na tym, że na odcinku drogi Nr 430 Poznań – Mosina (przebiegającym przez kompleksy leśne) trzy znaki pionowe były częściowo osłonięte przez zielen stojących przed nimi drzew i krzewów ograniczając ich widoczność oraz brak tymczasowego oznakowania złego stanu technicznego odcinka drogi Nr 432 przebiegającej przez m. Środa Wlkp., od skrzyżowania z drogą krajową Nr 11 do ronda (odcinka przewidywanego do remontu w roku bieżącym).

5. Zastrzeżenia NIK dotyczą częstotliwości realizowania przez WZDW obowiązków kontrolnych, o których mowa w § 12 ust. 5 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem. Kontrolę prawidłowości zastosowania, wykonania, funkcjonowania i utrzymania wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego umieszczonych na drogach wojewódzkich, WZDW przeprowadzał raz na 11 do 14 miesięcy zamiast, zgodnie z wymogami, co najmniej raz na 6 miesięcy. Odnośnie przyczyn nieprzestrzegania ww. terminu kontroli, naczelnik Wydziału Utrzymania Dróg w WZDW wyjaśnił, że kontrole powyższe przeprowadzał pracownik zatrudniony na ½ etatu, który do skontrolowania ma ponad 2.600 km dróg oraz, że systematyczne kontrole wykonywane w sposób ciągły przez pracowników RDW podczas objazdów dróg, również pod kątem oznakowania, zapewniają właściwy nadzór w tym zakresie. Okoliczność ta nie uzasadnia jednak niestosowania się przez kontrolowaną jednostkę do dyspozycji wskazanego wyżej przepisu.

⁵ Dz. U. Nr 220, poz. 2181 ze zm.

6. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania WZDW mające na celu ograniczanie utrudnień związanych z prowadzonymi na drogach robotami budowlanymi oraz zajęciem pasa drogowego. Oględziny losowo wybranych ośmiu miejsc na drogach wojewódzkich, z tego pięciu gdzie prowadzone były roboty budowlane wymagające zajęcia pasa drogowego i posiadania przez inwestora na czas ich realizacji zatwierdzonej organizacji ruchu oraz trzech miejsc, w których zakończono roboty budowlane wymagające zajęcia pasa drogowego i posiadania przez inwestora na czas ich realizacji zatwierdzonej organizacji ruchu, wykazały, że oznakowanie pięciu miejsc, w których prowadzono roboty w pasie drogowym było zgodne z projektami organizacji ruchu i zapewniało bezpieczeństwo zarówno użytkownikom dróg jak i wykonującym roboty. Natomiast w trzech miejscach, w których zakończono wykonywanie prac wskazanych w projektach organizacji ruchu usunięto oznakowania wprowadzone na czas prowadzenia robót drogowych, wprowadzono stałą organizację ruchu po zakończeniu prac oraz usunięto poza pas drogowy wszystkie maszyny i urządzenia oraz materiały mogące stanowić utrudnienia dla użytkowników dróg i pogarszać bezpieczeństwo ruchu drogowego.

7. NIK nie wnosi też uwag do działań podejmowanych przez WZDW dla poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. W kontrolowanym okresie WZDW uczestniczył w programach likwidacji miejsc niebezpiecznych i zagrożeń na dojazdach do szkół dzieci i młodzieży na drogach wojewódzkich oraz realizował inwestycje polegające na wykonaniu sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach, sygnalizacji ostrzegawczych na skrzyżowaniach i przy przejściach dla pieszych, budowie lewoskrętów na skrzyżowaniach, chodników i rond.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu uzyskania od Marszałka Województwa Wielkopolskiego, jako organu zarządzającego ruchem na drogach wojewódzkich, stosownego pisemnego upoważnienia do działania w jego imieniu w zakresie dotyczącym zatwierdzania organizacji ruchu.
2. Podjęcie działań w celu zapewnienia rzetelnego (bieżącego) prowadzenia ewidencji projektów zatwierdzonych organizacji ruchu.
3. Terminowe i w pełnym zakresie realizowanie obowiązków kontrolnych, o których mowa w § 12 ust. 5 *rozporządzenia o zarządzaniu ruchem*.
4. Podjęcie działań w celu wyeliminowania nierzetelności w ocenie zgodności dokumentacji projektowej organizacji ruchu z wymaganiami określonymi w § 5 *rozporządzenia o zarządzaniu ruchem*.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.